

ACTA ENTOMOLOGICA SLOVENICA

LJUBLJANA, JULIJ 2026 Vol. 34, št. 1: 29–32

»SKRITI ZAKLADI POLHOGRAJSKIH DOLOMITOV« – KRATKA PREDSTAVITEV PROJEKTA SLOVENSKEGA ENTOMOLOŠKEGA DRUŠTVA

Igor NEKREP[1] & Urška RATAJC[2]

[1] Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin, Hacquetova ul. 17, SI-1000 Ljubljana, Slovenija; e-mail: igor.nekrep@kis.si
[2]Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija, Večna pot 121, SI-1000 Ljubljana, Slovenija; e-mail: ursa.ratajc@gmail.com

Izvleček – Prispevek na kratko predstavlja aktivnosti Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija v okviru projekta »Skriti zakladi Polhograjskih Dolomitov«, ki se izvaja v letu 2026 ob sofinanciranju Mestne občine Ljubljana. Pri izvedbi projekta sodelujejo tudi sorodna strokovna društva, katerih dejavnosti dopolnjujejo raziskovanje biotske pestrosti naravne vrednote Pržanec v Polhograjskih Dolomitih. Predstavljene so tudi druge aktivnosti, izvedene v okviru projekta.
KLJUČNE BESEDE: Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija, Mestna občina Ljubljana, Krajinski park Polhograjski Dolomiti, naravna vrednota Pržanec, naravovarstveno pomembne vrste, inventarizacija favne.

Abstract – ”THE HIDDEN TREASURES OF THE POLHOV GRADEC DOLOMITES” - A PROJECT OF THE SLOVENIAN ENTOMOLOGICAL SOCIETY
This contribution briefly presents the activities of the Slovenian Entomological Society of Štefan Michieli carried out within the framework of the project “Hidden Treasures of the Polhov Gradec Dolomites”, which is being implemented in 2026 with financial support from the Municipality of Ljubljana. The project is also carried out in collaboration with related societies whose activities complement the study of the biodiversity of the Pržanec Natural Value site in the Polhov Gradec Dolomites. Other activities carried out within the project are also presented.
KEY WORDS: Slovenian Entomological Society of Štefan Michieli, Municipality of Ljubljana, Polhov Gradec Dolomites Landscape Park, Pržanec Natural Value site, species of conservation concern, fauna inventory.

Slika 1. Stojnica Slovenskega entomološkega društva na Festivalu Raznoživo v Ljubljani, 22. 5. 2026 (foto: Alja Pirnat).

Fig. 1. Stand of the Slovenian Entomological Society at the Raznoživo Festival in Ljubljana, 22 May 2026 (photo: Alja Pirnat).

Slovensko entomološko društvo Štefana Michielija (SEDŠM) se je konec leta 2025 prijavilo na javni razpis Mestne občine Ljubljana (MOL) za sofinanciranje projektov nevladnih in neprofitnih organizacij za leto 2026 s področja varstva okolja. Prijavili smo se v sklop aktivnosti, namenjen naravovarstveno pomembnim vrstam, ki vključuje spremljanje njihovega stanja na izbranih območjih MOL, analizo ugotovitev in pripravo predlogov ukrepov. V okviru razpisa je bilo določeno območje Krajinskega parka Polhograjski Dolomiti (KPPD) znotraj meja MOL. Odločili smo se, da se bomo osredotočili na območje Naravne vrednote (NV) Pržanec, katere večji del leži znotraj KPPD in v celoti znotraj območja MOL. Glavnino projekta predstavlja ugotavljanje prisotnosti in razširjenosti treh naravovarstveno pomembnih vrst na območju NV Pržanec: močvirskega krešiča (*Carabus variolosus*), puščavnika (*Osmoderma* spp.) in navadnega koščaka (*Austropotamobius torrentium*). Nekaj podatkov o prisotnosti posameznih vrst s tega območja in okolice je že bilo znanih, zato nas je zanimalo, kakšno je dejansko stanje izbranih vrst členonožcev in ali bi lahko na območju odkrili še katere druge naravovarstveno pomembne vrste. Pomemben del razpisa je bilo tudi sodelovanje z drugimi sorodnimi društvi.

Na razpisu smo bili uspešni in spomladi 2026 začeli izvajati načrtovane aktivnosti. Slovensko entomološko društvo se je 22. maja 2026 prvič predstavilo na Festivalu Raznoživo v centru Ljubljane. Obiskovalcem smo pripravili pestro predstavitev entomologije – od prikaza društvene entomološke zbirke, katere del so za namene ozaveščanja nesebično prispevali člani SEDŠM, do interaktivne igre povezovanja odraslih žuželk z njihovimi ličinkami. Pomemben del predstavitve je bilo tudi ozaveščanje o trenutno aktualni problematiki japonskega hrošča (*Popillia japonica*) in predstavitev ciljnih vrst, ki smo jih raziskovali v okviru projekta, ter druge tematike s področja entomologije.

Prva terenska aktivnost v okviru projekta je bila čistilna akcija odstranjevanja odpadkov v naravi na širšem območju NV Pržanec. Povezali smo se z Zavodom Voluntariat ter skupaj s številnimi prostovoljci in člani SEDŠM konec marca zbrali 15 120-litrskih vreč odpadkov in odstranili tudi nekaj kosov večjih odpadkov. Z Botaničnim društvom Slovenije (BDS) smo v juniju na območju NV Pržanec popisali drevesa s premerom nad 60 cm, ki bi lahko predstavljala potencialni življenjski prostor za puščavnika. Popis je kasneje služil kot podlaga za izbiro lokacij za postavitev pasti za to vrsto. V sodelovanju z BDS smo tekom sezone izvajali tudi popise tujerodnih (invazivnih) rastlinskih vrst na obravnavanem območju. Člani

Slika 2. Pregled ulova v živolovni pasti za močvirskega krešiča na območju Pržanca, 27. 5. 2026 (foto: Špela Modic).

Fig. 2. Catch inspection in a live pitfall trap for Carabus variolosus in the Pržanec area, 27 May 2026 (photo: Špela Modic).

Slovenskega odonatološkega društva (SOD) so na območju NV Pržanec za člane SEDŠM konec junija pripravili delavnico o še eni naravovarstveno pomembni vrsti – velikem studenčarju (*Cordulegaster heros*). Predstavili so njegovo biologijo, določevalne znake in metode vzorčenja. Prisotnost ličink velikega studenčarja smo potrdili na več mestih vzdolž vodotoka, kasneje pa smo zabeležili tudi odrasle osebke ter opazovali odlaganje jajčec samice. Med delavnico smo naleteli tudi na odraslega povirnega studenčarja (*Thecagaster bidentata*, sin. *C. bidentata*). V sodelovanju s Herpetološkim društvom se tekom terenske sezone izvajajo tudi popisi herpetofavne na območju Pržanca in njegovega zaledja.

Do priprave tega prispevka smo večino popisov ciljnih vrst že zaključili. Močvirskega krešiča smo v mesecu maju vzorčili z živolovnimi talnimi pastmi, puščavnika v mesecu juniju in juliju s prestreznimi visečimi feromonskimi pastmi in navadnega koščaka v mesecu avgustu z metodo nočnega pregleda oz. obračanja kamnov. Vse tri vrste smo na območju potrdili. Pri navadnem koščaku ugotovitve kažejo na dobro stanje populacije, podobno velja tudi za močvirskega krešiča. Za puščavnika je bil doslej z območja Polhograjskih Dolomitov znan le podatek iz Brezovice pri Dobrovi (baza podatkov NIB). V prestrezne pasti smo ujeli en osebek in potrdili prisotnost vrste tudi na območju NV Pržanec, kar predstavlja dragocen prispevek k poznavanju razširjenosti puščavnika na območju Polhograjskih Dolomitov. Podrobneje bomo rezultate lahko komentirali po analizi podatkov.

Za nami je večji del terenskega dela, sledijo še javna predstavitev rezultatov na skupnem zaključnem dogodku Oddelka za varstvo okolja MOL v prostorih Info točke Misija 100, priprava poročila in ureditev zbranih podatkov. Rezultati bodo vključeni v informacijski sistem Narcis, služili bodo tudi Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), predstavljali pomembno osnovo za nadaljnje upravljanje NV Pržanec in tega dela KP Polhograjski Dolomiti ter za nadaljnje spremljanje v projekt vključenih vrst. Rezultati kažejo, da so Polhograjski Dolomiti morda res eden od »skritih zakladov« na pragu prestolnice, ki pa je kljub svoji bližini še vedno premalo raziskan. Več o rezultatih bo predstavljeno v končnem poročilu projekta, predstavitev projekta pa bo izvedena tudi na tradicionalnem Srečanju entomologov sosednjih dežel v Postojni oktobra 2026.

Zahvala

Za sodelovanje in pomoč se zahvaljujemo številnim članom SEDŠM, donatorjem društvene entomološke zbirke, Nacionalnemu inštitutu za biologijo (NIB), Marii Shrestkha in Petru Trontlju, Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), članom sodelujočih društev ter Mestni občini Ljubljana za sofinanciranje projekta.